

**ЛІСОВІДНОВНИЙ ПРОЦЕС В УМОВАХ
ДП «ЧЕРНІГІВСЬКИЙ ВІЙСЬКОВИЙ ЛІСГОСП»**

Мацерук Д. В., магістранка, Вишневський А. В., к.с.-г.н.,*

ЖНАЕУ, м. Житомир

Переважаючою категорією лісокультурної площі в лісгоспі є свіжі зруби, де створюються часткові культури з розрахунку на природне поновлення берези, останнє підтвердили результати наших досліджень. На всіх пробних площах, береза в достатній кількості явилася природним шляхом і стає конкурентом для сосни.

Збереженість лісових культур в значній мірі обумовлюється режимом зволоження і способом обробітку ґрунту, про що свідчать дані пробних площ № 1, 2. Обробіток ґрунту в обох випадках борознами, але перша проба у свіжому, а друга – у вологому суборі. В В₃ збереженість культур на 6,8% нижча, причому, спостерігається більший відпад сосни, основна причина – вимокання (62,3%). Іншими причинами відпаду є неякісні садіння та догляди, неякісний садивний матеріал тощо.

Порівняння 6-ти річних культур сосни, створених сівбою і садінням показало безперечну перевагу в рості культур, створених садінням, вони мають на 166 % більшу висоту, втричі більший діаметр (пробні площі № 2,3). Ці результати цілком погоджуються з наявними літературними даними (Н.М. Набатов, 1968).

Результати пробних площ № 4,5 свідчать про задовільний ріст культур сосни у вологому сугруді навіть при обробітку ґрунту борознами, уже до 8-ми років насадження за рахунок природного поновлення змінилося до 5С4Б1Д (місцями ще й граб і осика) і тому потрібне проведення доглядових рубань. В сирому суборі обробіток ґрунту борознами недопустимий. До віку 8-ми років лишилося лише 10% сосни, яка пригнічена в рості і навпаки, береза поселилася в міжряддях і рядках культур; основний запас деревини і приріст по масі за рахунок берези (ПП № 5).

Дослідження впливу ширини міжрядь (2,0 і 2,5 м) у вологому суборі

показав, що вже до стадії жердняка ріст культур приблизно однаковий. Середній приріст по запасу в обох випадках 3,2 м³ (пробні площі 6,7). Таким чином, в умовах вологого субору немає потреби зменшувати ширину міжрядь до 2,0 м. Як в першому, так і в другому випадку береза домінує по висоті, про що свідчать графік ходу росту.

Про суттєвий вплив способу обробітку ґрунту на ріст культур в умовах вологого субору свідчать також дані пробних площ № 9,10. На жаль, не було змоги підібрати одновікові культури, але порівняння приростів показує, що при обробітку ґрунту смугами середній приріст по висоті на 3,1 см (113%), по діаметру – на 9% і по запасу на 18% вище, ніж при обробітку ґрунту борознами плугом ПКЛ-70.

З пробних площ в обстежених соснових насадженнях величина відпаду деревини не перевищує 4% загального запасу. Отже показник відпаду в соснових насадженнях підприємства навіть у найбільш уразливих борових деревостанах не є загрозливим. Він засвідчує відносно нормальний стан обстежених сосняків із застереженням про необхідність своєчасного реагування на ознаки їх ослаблення шляхом проведення лісогосподарських заходів.

Лісокультурний фонд лісництва представлений свіжими зрубамі у вологому та сирому суборі (табл.).

Таблиця. Характеристика лісокультурного фонду

Місце знаходження		Площа, га	Категорія лісокультурної площі	Тип лісорослинних умов	Тип лісу	Наявність природного поновлення
кв.	вид					
12	8	1,9	зруб	В ₃	ДС	Бр.,Д.зв.1,0шт./га
6	18	3,1	зруб	В ₃	ДС	С – 3 – 4 р.0,9 т./га
24	9	2,2	зруб	В ₃	ДС	Бр.,Д.Ос - 1,5 т./га
24	10	1,6	зруб	В ₄	ДС	С – 0,9 т./га
11	26	2,0	зруб	В ₄	ДС	С, Б – 1,5 т./га
25	3	2,0	зруб	В ₄	ДС	С – 0,7 т./га
		12,8				